

פּ מַ עֵ רְ ה

א. לקח שלושת השנים

עוד לא ניתן למצות את נסיוןן, המחגבש והולך, של שלושת שנות המלחמה. ולא רק לגבי נסיוןן המדיני-הכללי — על אף שפע הסיכומים ומאמרי-ההערכה המופיעים בימים אלה — אלא גם לגבי נסיוןן הצבאי אמורים הדברים. ולפיכך, אם ננסה כאן להעלות חזיונות-מספר ולהבליטם — אין לראות בזה משום מיצוי לקח-המלחמה. העשיר ומגוון כל-כך, ולפעמים — כה טרגי ומעורר למחשבה ולבקשת-דרכים.

הוכח הקשר, הבלתי-נראה לעתים אך המהודק מאד, הקיים בין גורמי-הכוח שבחלקי העולם המרוחקים ביותר, — ומה גם בארצות ובחבלים שונים. מלחמת עם, כל עם, — על קיומו ועניניו הוצאה ממסגרת מקומית ונעשתה לחלק במערבולת העולמית; ויחד עם זה לא חדלה להיות מלחמת-החירות — בכל מקרה הראוי לשם זה — של העם הנאבק, ברם, לתוך איוו מסגרת של חזיונות-מלחמה וגורמים תכניים שובצה מלחמת-עם כזאת מעכשיו?

גבר כושר-התנועה, ופחת ערך המרחק. ב-16—1915 נלחמו משך חדשים על, "ביתו של איש-הדוכרה" ליד נהר צרפת. ב 42—1939 נבלעו ארצות בשבועות מעטים, ולעתים — בשנים-שלושה ימים. אך המטלטלת מתחילה לחזור. הפרץ הטקטי עודו עשוי להעמיק לעשרות קילומטרים, שלא כבימי מלחמת-העולם, "ההיא", אך ההכרעה האסטרטגית שוב מתחילה לסגת אל האזפק המרוחק. מטשטשת במקצת ההגמוניה של הנשק התוקף, אשר כה הבדילה את שנת 1939 משנת 1914, וכוחה של ההגנה חוזר לאטו לאיתנו. בפולין ובצרפת היה הטנק השליט העליון. אך היום רפתה עליונותו זאת. גדל כושר התגוננותו של חיל-הרגלים המצויד בכל והמאומן במיוחד.

ונוסיף — חיל-רגלים, אשר הכרת יעודו הצבאי והלאומי-ההיסטורי מפעמת בקרבנו. התוחת — גם זה שאין הטנק משמש לו אכסניה — והמרגמה התחילו להחזיר לעצמם את חשיבותם, וגם מהם יונקת ה"יציבות הדינמית" של חזית שנת 1942.

המטוס טרם נהיה לאותו מכשיר-ההכרעה, "שאין עליו ערעור", כמו שתארוהו לעתים. — במדה שהוא נתקל במערכת-מגן שהוכנה היטב, אמנם, במצב זה עלול עוד לבוא שנוי — לכשתבוצע תכנית הזיון האוירי של בנות-הברית במלואה, ורצועת-הצבאות תהודק מסביב לאזור הפגיעה המרכז-אירופי. המובילות, הסקטית והאופרטיבית, של האויב, שבלטה והפתיעה בראשית מלחמה זו, מתחילה למצוא את הגבלתה — במוביליותם האיסטרטגית-העולמית של בעלי-הברית, המתבססת על כוח ימי ואוירי, והמקרבת את שעתו של התמרון האסטרטגי הענקי, ע"י העתקת גופי-צבא, דרך שלושת האלמנטים, לאורך החזיתות המקיפות את גרמניה ויפן.

את הגבלתה האחרת מצאה ומוצאת המוביליות של פולשים ברשת הענפה של מלחמת-עם, בה הם נתקלים יותר ויותר, במזרח-אירופה כמו במזרח-אסיה. היא לובשת צורות שונות: של מלחמה פרטיזנית בברוסיה, סרביה וסין, של ארגון עממי להתגוננות, מעין "משמר-הארץ" הבריטי, ושל התנגדות האוכלוסיה לכובש שהדיה נשמעים מארצות הכבוש הנאצי.

המלחמה הפרטיזנית הוכיחה את יעילותה הגדולה, וביחוד כשהיא מתנהלת בנוסח רוסיה או סין, תוך שתוף עם הצבא, הקיים והפועל עדיין, של הארץ המתגוננת. ברם, גם במצבים האחרים אין היא חסרת-השפעה על מהלך המלחמה בכללה, ע"י כרטום כוחות האויב בתוך שטחי כבושיו. — ובזה דומה היא בערכה לפעולות החבלנים-המורדים שבשטחים אלה.

מיוחדת במינה היא התמורה באפשרויות המלחמה הפרטיזנית שבשטחי המדבר. מתוך מלחמת-המדבר, בתנאי-זמננו, בכללה הועלו עד כה, ע"י הסתכלות שיטתית בה, שני סיכומים כלליים: אחד, הידוע למדי — עד כמה עדיף כאן כוח התמרון המהיר על זה של ההמון המרוכז והאטי. והשני — אשר יתכן כי עוד לא נתחוויר לרבים — עד כמה קטן היקפם של הכוחות הקובעים את ההכרעות במערכות המדבר.

ברם, לגבי הפעולות הפרטיזניות נוסף כאן, כאמור, עוד סיכום אחד והוא: — הרחבת האפשרויות הפתוחות בפני יחידות קלות, שבסיסן — מנוע בתוספת שריון; וירידת קרנה של מלחמת-המדבר הפרטיזנית ה"מסורתית".

זו שהמוביליות שלה היתה תלויה בגמל, ומקורות-כוחה — במדבר עצמו. והדבר
נותן את אותותיו לא רק בשדות-התגרה, אלא גם במפה הגיאוגרפית-האסטרטגית
והמדינית של מערכת צפון-אפריקה ומערב-אסיה כולה.

ובשובנו אל „מלחמת-העם“: — אין עדיין איש היודע את אפשרויותיה
למעשה באותם השטחים אשר הודברו תחת עול האויב ושהתנגדותם פסקה —
ואפילו בשעה שצבא-ידידים יתחיל דופק על שערי אותה הארץ. אין זאת
המאה ה"ה, כשרובה-הציידים שמש תשובה נאותה למושקט-החיילים. לא רק
שגדל כוח הטנק והמטוס — אלא גם שאת פירוז התושבים מגשימים בהקפדה
בכל שטח שנכבש. עם כל זה, אפשר שגם להחקומות המשועבדים נועד
תפקיד בשחרור אירופה. אך מכל מקום, ברור, לאור מצב זה, כי שבעתים
גדל בתנאי זמננו ההכרח במלחמת-עם מקדמת, הפוגשת אויב בגבול הארץ
ולפניה, מצמצמת את חדירתו ומצרה את צעדיו.

השנה נתבעת עדיין מעמים בני-חורין התביעה הזאת, להגנת גבולם.
וממלוי תביעה זאת ע"י הצבאות והעמים גם יחד, תלוי גם הסיכוי למפנה
הגדול בשנה הבאה, כשיצטרכו עמי-הברית לסגל לעצמם את תורת ההתקפה
בדרך לנצחון.

חזית עם קטן

את הצוויים להגנת גבול ארצו הקטנה אין לעם העברי צורך להפיק
מתוך לקח מלחמות-העמים. יש לו בנידון זה לקח עצמי, לקח מלחמתו הוא.
זו המתנהלת בכל ארצות אירופה, גם מבלי שיודו בו כבצד לוחם, גם מבלי
שתנתן לבניו הזכות למות אחרת מאשר על הגרדום או אגב ציד-אדם. מתוך
ידיעה זאת, מורשת-העבר ולקח-ההווה, ידע את צויה-ההגנה המוחלט, אשר
אין דומה לו אצל שום עם ובכל ארץ בעולם הזה.

אך במה יתרום את תרומתו, ומנין ישאב כוח למלא תפקיד בעל
ערך ממשי בקרב-האיתנים?

עם קטן אנו. ללא מרחבייה ענקיים, ללא תעשית-מלחמה כבירה, אף
ללא רכז מליונינו אנו בתוך שטחנו המתהווה. אך אין אנו חסרי-יכולת, גם
בשלב זה של מפעלנו. ראינו מה הן מגמות המלחמה בזמננו, ומה תכונות
אזור-המלחמה אשר בתוכו אנו יושבים. הלוחם התקיף והאמיץ, בעל-התפיסה
יחודית-ההכרח, הוא היסוד לאותו חיל-הרגלים המודרני אשר הראה לעתים
את כוחו גם בעצירת טנקים וגם כבעור צנחנים. פלוגות המקלענים הזרירות.

ב מ ע ר כ ה

(סוף מעמור 3)

ולא לגיונות ענקיים, הן המפלסות דרך להתקפה, ולהתקפה הנגדית. חבורות פרטיזנים מאומנות מרתקות את אגפי האויב, עוצרות את התקדמותו, פועלות בעורפו, משלות אותו ומעסיקות את כוחותיו בשעת קרב מכריע נגדו. רשת ישובים בצורים, מתגוננים, שוללת ממנו את אפשרות התמרון החפשי, מסכלת את נסיונותיו לדיברסיה, מן העורף ואף מן האגף. היחסו לנו כל אלה, המוכרחים הם לחסור לנו?

וכאמור — לא צבאות-מיליונים נלחמים כאן. אלפים, רבבות מעטות — יש בהם כדי להטות את כפות המאזנים באזור-מלחמה זה. גם לגדודים, גם לכוח ההגנה העממית, גם לגבורת, „יחידות-היתושים“, על עקיצות-היתושים המכשילות שלהן — בשביל כל אחת מדרכי-הקרב ומשיטות-הפעולה, אשר נתגבשו במלחמה הזאת כנחלתם וככלי-זינם של העמים, הקטנים והנתקפים, יש מקום ותפקיד, ואף יכולת-המעשה, גם בקרב מערכתנו אנו. קטן יכול להיות חלקנו (לעומת ממדי העולם, במלחמה זאת שעל פני כדור-הארץ כולו), אך הוא עשוי לשקול הרבה, ולהיות בין הקובעים את התוצאה, בהאבקות על אזור-הקרבות החיוני והמרכזי הזה, המרוחק מבסיסי המעצמות אך הקרוב אלינו, אשר שמו — המזרח התיכון.

„מערכות“ — לשנתן הרביעית

שלוש שנים — אין זה פרק-זמן מקובל לסכום דרכו של כלי-מבטא, ושל ירחון — על אחת כמה וכמה. אך יש תקופות, בהן משתנה, מתכווץ או מתרחב, מושג הומן עצמו. בהגנת סבסטופול, שלפני תשעים שנה בערך, נחשב לאנשי חיל-המצב כל חודש בעיר הנצורה כשנת-שירות רגילה בצבא. ושלוש שנות-המלחמה האלה היו כה גדושות מאורעות, אסונות, תמורות ובעיות, עד שכלי-מבטא בימינו אלה צריך היה לעשות במשך שנה אחת כברת-דרך של חמש שנים „תקינות“.

ובעמדנו כיום על סף השנה העברית החדשה, ולאחר שלוש שנות המלחמה, גם בסיום השנה השלישית ל„מערכות“, מן הנכון יהיה להזכיר לעצמנו את הדרך בה עברנו.

דרך זו שבעבר — משמשת גם מעין ציון לעתיד. כימים אלה מופיע האינדקס הראשון לתכנם של כרכי „מערכות“ (ארבעה במספרם, לפי סדרי